

Секція 5. Сучасні проблеми теорії та практики функціонування вітчизняних підприємств

УДК: 658.1.330.133

Бабій Олег Миколайович

к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності,
Одеський національний економічний університет (Україна)

Царьов Олександр Сергійович

аспірант кафедри економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності,
Одеський національний економічний університет (Україна)

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ВАРТІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

JEL classification: L320

У сучасних умовах геополітичної та економічної напруги прояви негативних наслідків економічної кризи та вразливості економік перед глобальними катастрофами, а також нестійкість світової фінансової системи, накладають додаткові обмеження на оцінку бізнесу.

Введення воєнного стану та ведення бойових дій на території України ускладнюють умови здійснення бізнесу. Все менше компаній готові інвестувати в українські проекти і хоча країна має значні фінансові вкладення від закордонних партнерів, але ці обставини знижують інвестиційну привабливість бізнесу.

Нині в Україні діяльність оцінювачів регламентується Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» зі змінами 2023 року № 2658-III від 12.07.2001 р., редакція від 06.10.2021 р. [1], Національним стандартом № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України № 1440 від 10 вересня 2003 р. [2] та іншими документами.

Оцінка підприємства – це визначення ринкової вартості бізнесу. Вартість є економічним поняттям, що відображає встановлення взаємовідносин між товарами та послугами, доступними для придбання, та тими, хто їх купує та продає. Економічне поняття вартості виражає ринковий погляд на вигоду, яку має власник певного товару або клієнт, якому надають певну послугу, на момент оцінки вартості [3, с. 134].

У сучасних умовах зростає потреба в оцінюванні бізнесу при інвестуванні та кредитуванні підприємств, страхуванні, розрахунку бази оподаткування. За даними ділової інформації, із 10–12 об'єктів, виставлених на продаж, лише на 1–2 знаходиться реальний покупець. І частою причиною такої ситуації є занадто оптимістичні уявлення власника про вартість свого підприємства.

Інвестор ставить собі завдання визначити, у який бізнес вкласти свій капітал для отримання доходу від вкладень з урахуванням ризику інвестування. Проте, варто зазначити, що є певний рівень вартості підприємства, при перевищенні якого угода втрачає сенс для інвестора.

Необхідність у проведенні цієї процедури виникає в різних правових ситуаціях і надає власнику підприємства особливі переваги. Оцінка є складною процедурою, передбачає декілька етапів і вимагає особливих знань від фахівця.

Вважаємо, що одною із важливих умов отримання обґрунтованої вартості підприємства є аналіз факторів, що впливають на вартість цього бізнесу. Головною ознакою є поділ факторів на зовнішні та внутрішні. Зовнішні фактори обумовлюють інвестиційну привабливість країни, галузі, підприємства. Низька інвестиційна привабливість, яка пов'язана з ризиком вкладення коштів у галузь, негативно впливає на ринкову вартість підприємства. До таких факторів належать: фаза економічного циклу, інфляція, рівень політичної стабільності, податкова та грошово-кредитна політика, коливання курсу валют, зовнішньоекономічні зв'язки.

До внутрішніх факторів належать: технологія виробництва, склад, структура, якість продукції, що випускає підприємство, цінова політика, якість обладнання, оборотність капіталу, наявність стійких постачальників і покупців, забезпечення кваліфікованим персоналом.

Література

1. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : Закон України № 2658-III від 12.07.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text> (дата звернення: 04.04.2023).
2. Про затвердження Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» : Постанова Кабінету Міністрів України № 1440 від 10.09.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-п#Text> (дата звернення: 04.04.2023).
3. Нусінова О. В. Вартість підприємства як показник результатів діяльності. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія : Економіка. 2011. Вип. 2 (34). С. 132–135.

УДК 69:005.936.3

Батанова Тетяна Володимирівна
начальник науково-редакційного відділу,
Одеський національний економічний університет (Україна)

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ТОВАРНОГО БЕТОНУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

JEL classification: L740

Повномасштабне вторгнення Росії до України завдало та продовжує завдавати величезної шкоди українській економіці, у тому числі будівельній галузі, яка є стратегічно важливою та системоутворюючою для багатьох інших галузей та оборонного комплексу.

Серед інших будівельних матеріалів виробництво товарного бетону є лідером, оскільки бетон є одним із головних конструкційних матеріалів будівництва і універсальним будівельним матеріалом, який поєднує високу міцність, вогнестійкість, водостійкість та морозостійкість. Виготовлення товарного бетону здійснюється за сучасними технологіями на автоматизованому обладнанні. Проте, використання бетону має і низку обмежень: для роботи з товарним бетоном потрібна спеціальна техніка, обов'язковою умовою є близьке розташування бетонних заводів до будівельних майданчиків.

В Україні до повномасштабної війни з Росією нараховувалося більше 300 виробників товарного бетону з сумарною потужністю близько 12 млн. м³ на рік. (ПБГ «Ковальська», «Бетон Комплекс», «Автобудкомплекс-К», «Астор і Ко», «Бетон Сервіс», «Спецбетон»: ТОВ «Дікергофф Україна», ВАТ «Вінницький асфальтобетонний завод», ДП «Завод якісних бетонів» та ін.

Наразі існує гостра потреба в товарному бетоні як для побудови оборонних споруд, так і для відновлення зруйнованих будинків та об'єктів інфраструктури. Лише станом на середину червня 2022 р. внаслідок бойових дій у 23 містах та селищах пошкоджено чи зруйновано понад 50% всього житлового фонду [1, с. 29], пошкоджено або зруйновано щонайменше 388 підприємств [1, с. 39]. Станом на лютий 2023 р. зруйновано понад 170 тис. житлових будинків по всій Україні, а загальна сума збитків, завдана інфраструктурі України через повномасштабне вторгнення Росії, складає 143,8 млрд. дол. США [2].

Через війну було зруйновано або пошкоджено понад 25 тисяч кілометрів доріг державного та місцевого значення та 344 мости та мостові переходи [2]. З початку бойових дій в Україні були пошкоджені 19 аеропортів і цивільних аеродромів; щонайменше 57 залізничних вокзалів і станцій. За попередніми оцінками, загальний обсяг втрат об'єктів інфраструктури в Україні склав 31,3 млрд. дол. [1, с. 46].

За попередньою оцінкою, необхідні обсяги бетону для відновлення зруйнованих і пошкоджених основних об'єктів нерухомості та інфраструктури (станом на 1 листопада 2022 року – 51315 тис. м³ на суму 6039 млн. дол. США, що складає 9,6% у загальній вартості потрібних будівельних матеріалів [3, с. 4]. Лише для повернення житла до попереднього стану, потрібно буде здійснювати витрати за такими напрямками [1, с. 30]: поточний ремонт житлових будівель; капітальний ремонт чи реконструкція житлових будівель; нове будівництво; відновлення прибудинкової території біля житлових будівель (парканів, лавок, озеленення, дитячих та спортивних майданчиків тощо); закупівлю предметів довготривалого користування (меблів, побутова техніка).

Незважаючи на затребуваність своєї продукції, виробництво будівельних матеріалів в Україні (включаючи виробництво товарного бетону) в цілому зараз перебуває у стадії стагнації, що обумовлено такими чинниками: